

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання
індивідуального плану освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією

Половинка Богдана Сергійовича

«Механізм фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на
основі діяльнісно-логістичного підходу»,
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 07 - Управління та адміністрування
за спеціальністю 072 - Фінанси, банківська справа та страхування

Половинко Богдан Сергійович, 1996 року народження. З 2013 по 2019 рік навчався в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», здобув диплом магістра. З вересня 2022 року зарахований на навчання до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування»).

Навчальна складова індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією Богданом Половинко виконана вчасно та у повному обсязі.

Під час навчання в аспірантурі Половинко Б. С. набув цілу низку компетентностей, необхідних для дослідницької роботи. Серед них здатність до самостійної постановки та творчого розв'язання складних наукових задач, спроможність до аналізу та застосування сучасних економічних теорій, навички підготовки та виконання науково-дослідних проєктів та робіт, планування та проведення кількісних розрахунків. Зокрема, Половинко Б. С. успішно опанував навички використання оптимізаційно-логістичного моделювання для розробки підходу до оптимального розподілу бюджетних коштів у забезпеченні розвитку регіону. Про його вміння оприлюднювати наукові результати та високий рівень володіння навичками наукового аналізу свідчить стаття у закордонному виданні, включеному до міжнародної наукометричної бази WoS.

Протягом терміну навчання в аспірантурі Половинко Б. С. набув фундаментальних теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей, необхідних і достатніх для генерування і розробки нових ідей, вирішення важливих наукових і практичних завдань у галузі фінансів, банківської справи, страхування шляхом застосування сучасних методів наукового пізнання.

Робота Половинка Б. С. над темою дисертації розпочалася з визначення мети, об'єкта, предмета та завдань наукового дослідження. Метою роботи є узагальнення й наукове обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу. Об'єкт дослідження - процес формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу.

Наукова робота Половинка Б. С. виконана на високому теоретико-методичному рівні, характеризується науковою новизною, практичною значущістю та відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії. Здобувачем Половинком Богданом Сергійовичем засвоєно необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

Половинко Богдан Сергійович оволодів методикою наукової та педагогічної діяльності, а також провів власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертаційна робота Половинка Богдана Сергійовича присвячена обґрунтуванню теоретичних положень і розробці методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу.

Робота вирізняється глибиною наукового обґрунтування, системним підходом до розв'язання актуальної наукової проблеми та високим рівнем теоретико-методичної підготовки автора. У дисертації всебічно розкрито сутність і складові механізму фінансово-бюджетних відносин, визначено його місце у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу, запропоновано науково-практичні рекомендації щодо формування та реалізації фінансово-бюджетної політики у напрямку покращення якості життєзабезпечення людського потенціалу регіону.

Автором самостійно проведено ґрунтовну оцінку розвитку регіону в аспекті фінансово-бюджетних відносин із позицій діяльнісно-логістичного підходу, систематизовано індикатори за трьома сферами життєзабезпечення людського потенціалу (фізичний стан населення та безпека середовища проживання, стан освіти та соціального середовища, майновий стан населення),

здійснено оцінку впливу бюджетних видатків на показники розвитку регіону та оцінювання результативності виконання й реалізації бюджетних програм. Отримані результати підтверджують високу аналітичну компетентність здобувача, уміння опрацьовувати великі масиви даних і формулювати узагальнення практичного спрямування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні теоретичних і методичних положень щодо формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу. До найбільш важливих результатів, які визначають наукову новизну результатів дослідження, належать такі:

удосконалено:

науково-методичний підхід до оцінки впливу бюджетних видатків на показники розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу, який, на відміну від існуючих, базується на дуальному підході до оцінювання, що поєднує стандартизовану систему індикаторів за сферами життєзабезпечення людського потенціалу із поетапним застосуванням методу експертної оцінки (визначення вагових коефіцієнтів), ранжування альтернатив і визначення їх пріоритетності та, на основі розрахунку узагальнюючого інтегрального показника розвитку регіону, дозволило обґрунтувати стратегічно-орієнтовані пріоритети бюджетного фінансування в умовах нестабільного зовнішнього середовища;

механізм фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону, який, на відміну від існуючих, органічно інтегрує підходи до удосконалення правової основи фінансово-бюджетних відносин розвитку регіону, імплементацію зарубіжного досвіду, принципи діяльнісного (орієнтація на досягнення результатів) та логістичного підходів (оптимізація ресурсних потоків), включає науково-практичні рекомендації щодо прийняття раціональних управлінських рішень для підвищення рівня результативності використання бюджетних ресурсів в умовах децентралізації й обмеженості фінансових можливостей та створює підґрунтя виведення регіону на траєкторію стабілізації, покращення якості життєзабезпечення людського потенціалу регіону;

аналітико-прикладні рекомендації щодо оптимального розподілу бюджетних коштів у забезпеченні розвитку регіону, які, на відміну від існуючих, базуються на поетапному оцінюванні: групуванні видатків місцевого бюджету за сферами життєзабезпечення людського потенціалу (СЖЛП); побудові функціональних залежностей між рівнем розвитку регіону та обсягом фінансування цих сфер; визначенні коефіцієнтів відносної значущості напрямів рівня розвитку регіону за СЖЛП та розв'язанні однокритеріальної задачі

нелінійного/лінійного програмування, що дозволяє обґрунтувати оптимальні пропорції задля спрямування бюджетних ресурсів, виявити диспропорції між оптимальними та прогнозними показниками, розробити, конкретизувати та підвищити результативність альтернативних напрямів розвитку регіону;

методичні положення до оцінювання результативності виконання та реалізації бюджетних програм, що, на відміну від існуючих, базуються на імплементації методу таксономічної оцінки з використанням критерію встановлених еталонів, включають групи параметрів результативності бюджетних програм (показники затрат, показники продукту, показники ефективності, показники якості), які ідентифікують взаємозв'язки між ресурсними витратами, ефективністю використання бюджетних коштів, що дозволяє здійснювати комплексну, оперативну й об'єктивну кількісну та якісну діагностику раціонального їх розподілу, створює інформаційно-аналітичну й регулятивну основу для управлінського впливу на формування векторів розвитку регіону в умовах економічної турбулентності;

дістали подальшого розвитку:

понятійно-термінологічний апарат формування механізму фінансово-бюджетних відносин розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу, який, на відміну від існуючих, базується на системному поєднанні дефініцій «механізм», «фінансово-бюджетні відносини», «розвиток», «регіон», «діяльнісно-логістичний підхід», детальному аналізу наукових положень теорій і концепцій економіки (державного регулювання, системології, логістики, праксеології), що дозволило визначити сутність поняття дослідження «механізм фінансово-бюджетних відносин розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу» як сукупність методів, інструментів розподілу і використання бюджетних ресурсів в рамках сучасних концепцій логістики та діяльнісного підходу, які завдяки інформаційно-аналітичному супроводу процесу оптимізації розподілу бюджетних ресурсів сприяють підвищенню рівня обґрунтованості, ефективності та реалізованості програм розвитку регіону, спрямованих на забезпечення населення економічними та соціальними благами з урахуванням поточних умов і перспективних потреб регіону;

систему показників оцінки розвитку регіону в аспекті фінансово-бюджетних відносин на основі діяльнісно-логістичного підходу, яку, на відміну від існуючих, побудовано з використанням методу аналізу ієрархій, що дозволило систематизувати індикатори за трьома сферами життєзабезпечення людського потенціалу (фізичний стан населення та безпека середовища проживання, стан освіти та соціального середовища, майновий стан населення), виокремити фінансово-бюджетні каталізатори і уповільнювачі розвитку регіону, та за результатами розрахунку узагальнюючого інтегрального

показника розвитку регіону отримати об'єктивно-адаптивну оцінку ефективності використання бюджетних ресурсів, визначити ступінь впливу і значущість сфер життєзабезпечення, що є базисом для відновлення та реалізації людського потенціалу на основі продукування своєчасних і обґрунтованих управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що найважливіші теоретико-методичні, науково-практичні положення дисертації доведені до рівня конкретних рекомендацій і методичних розробок щодо формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу та впроваджені в діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування. Розроблені положення використано у діяльності:

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна при підготовці здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» при викладанні освітніх компонентів: «Бюджетна система» та «Фінанси місцевого самоврядування»;

Департаменту економіки і міжнародних відносин ХОД(В)А (№06.02-25/697 від 26.02.2024 р.), в діяльність якого впроваджено науково-практичний підхід до комплексної оцінки рівня соціально-економічного розвитку регіону за складовими, що дозволило створити практичне підґрунтя для ефективного розподілу бюджетних коштів в рамках реалізації цілей, стратегій та програм стійкого розвитку як на національному, так і регіональному рівнях. Запропоновані практичні рекомендації використовуються у розробці та впровадженні програм і проєктів розвитку регіону, а також при прийнятті рішень щодо виділення та розподілу бюджетних коштів для підтримки соціально-економічного розвитку території відповідно до проєкту Програми економічного і соціального розвитку Харківської області на 2025 рік в рамках Перспективного плану (основних напрямків) діяльності Харківської державної (військової) адміністрації на 2024 р.;

Управління економіки Конотопської міської ради Сумської області (№26 від 12.02.2024 р.), в діяльність якого впроваджено науково-практичний підхід щодо оптимального розподілу бюджетних коштів у забезпеченні розвитку регіону при застосуванні діяльнісно-логістичних принципів, що дозволило керівництву Управління економіки Конотопської міської ради Сумської області ефективніше координувати та контролювати процеси соціального та економічного розвитку регіону в контексті необхідності підвищення якості життя місцевого населення, підтримки ВПО, незахищених верств населення. Результати досліджень щодо оптимізації розподілу бюджетних коштів у

забезпеченні розвитку регіону при застосування діяльнісно-логістичних принципів також враховано в процесі розробки Програми комплексного відновлення Конотопської міської територіальної громади на 2023-2027 роки;

Малого державного підприємства «Інститут проблем управління НАН України» (№95/26 від 09.09.2025 р.), на базі якого отримані наукові результати використано при розробці пропозицій для стратегій розвитку регіону та програм соціально-економічного зростання, що дозволило врахувати не лише фіскальні інтереси держави, але й стратегічні пріоритети територіальних громад, а також сприяти збалансуванню фінансових потоків у системі міжбюджетних відносин.

Грунтовними та виваженими є висновки, зроблені Половинком Богданом Сергійовичем у цілому по дисертаційній роботі. Найбільш значущими серед них є ті, що пов'язані з виокремленням складових механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону, які органічно інтегрують підходи до удосконалення правової основи фінансово-бюджетних відносин розвитку регіону, імплементацію зарубіжного досвіду, принципи діяльнісного та логістичного підходів, включають науково-практичні рекомендації щодо прийняття раціональних управлінських рішень з метою підвищення рівня результативності використання бюджетних ресурсів.

Особливої наукової ваги набули аналітико-прикладні рекомендації щодо оптимального розподілу бюджетних коштів у забезпеченні розвитку регіону, які базуються на поетапному оцінюванні: групуванні видатків місцевого бюджету за трьома сферами життєзабезпечення людського потенціалу (СЖЛП) (фізичний стан населення та безпека середовища проживання, стан освіти та соціального середовища, майновий стан населення); побудові функціональних залежностей між рівнем розвитку регіону та обсягом фінансування цих сфер; визначенні коефіцієнтів відносної значущості напрямів рівня розвитку регіону за СЖЛП та розв'язанні однокритеріальної задачі нелінійного/лінійного програмування. Заслужують на увагу положення, присвячені розробці оцінювання результативності виконання та реалізації бюджетних програм; удосконаленню підходів до оцінки впливу бюджетних видатків на показники розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичних аспектів.

Обсяг опрацьованого Половинком Б. С. теоретичного, методичного та статистичного матеріалу з проблем формування механізму фінансово-бюджетних відносин розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу свідчить про глибоку обізнаність здобувача у предметній області та його здатність до комплексного аналізу соціально-економічних процесів у регіоні.

Половинко Богдан Сергійович має 15 наукових праць, у тому числі: 1 стаття у закордонному виданні, включеному до міжнародної наукометричної бази WoS, 8 статей у виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 6 тез доповідей у збірниках за матеріалами Міжнародних науково-практичних конференцій. Аналіз публікацій підтверджує, що опубліковані наукові роботи повною мірою відображають основні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження, відзначаються логічною послідовністю викладу, обґрунтованістю, достовірністю, науковою новизною та практичною значущістю для розвитку механізму фінансово-бюджетних відносин розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу.

Вважаю, що наукова складова індивідуального плану роботи Половинка Богдана Сергійовича виконана повністю та на високому рівні.

Викладені вище аргументи створюють підстави стверджувати, що дисертаційна робота Половинка Богдана Сергійовича на тему «Механізм фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону на основі діяльнісно-логістичного підходу» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор - Половинко Богдан Сергійович - готовий до наступних етапів експертизи та гідний присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Науковий керівник:
проректор з науково-педагогічної роботи
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна,
доктор економічних наук, професор

 Борис САМОРОДОВ

Підпис Бориса САМОРОДОВА засвідчую:

В.о. начальника відділу кадрів
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Марина КОСОЛАПОВА